

Niamuno Sargas

brošiams Lietuwininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragainėje kas pėtnęzią išdūdamas, kaštūja prie arcziausiojo pušto ar per gromatneši apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuvė priima apsteliuimus.

Apšakymai į Niamuno Sargą ištatomieji kaštūja po 10 peningiu už tožną smulkeis raštais išspausťą eile ir yra šio laikraščio spaustuvėje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima rėdytojas Ragaineje (Ragnit).

Mr. 18.

Ragaineje pėtnęzioje 1. maju

1885.

Litriejie uždavimai wokifkšios kulturos prie Niamuno.

(Priemazga.)

Wišą dwašifkšios kulturos dywinįjį ir platųjį apskritumą peržiūrėti norėdami, turėsimė atsiminti, koks tris vyriausiasias šylas žmogifkšioji dwašė suglaudžia, o pagal jės ir dwašės darbus šaw patiems ant peržiūrėjimo įdalyti ir padawadyti. Anos vyriausiosios šylos žmogifkšios dwašės, kaip bene kožnas žino arba nors turėtu žinoti, yra: ant pirmo pajutimas, ant antro protas, o galiausei: norėjimas.

Pajutimas mus mofina, kas yra gražu, ir ant pirmo kuniškai, ale po tam ipaczei dwašifkšiai: kas yra miela, meilinga, meilės werta, o tai mus waro ant to, kad wišką, kas meilės werta yra, mylētumbime, ale nū to, kas meilės nėra werta, atštrauktumbime. Taip pajutimas tikrai yra ta musu dwašės šyla, su kuria tai, kas werta yra, mylėti, o to, kas nėra werta, pasibaisėti ištengiamė.

Protas mus mofina, kas yra tiesa, ir kas yra netiesa, atširti. Šis yra šyla pažinimo ir žinojimo. Šis neklauso, kas yra gražu, bet: kas yra tiesa. Ne wišką, kas yra (urba butu) gražu, yra to dėl tiesa. O ne wišką, kas yra tiesa, yra to dėl ir gražu. Gražu butu, kad wiši žmonės gėrybę ir teisybę mylētū; ale, Dieme gailēt, tai nėra tiesa, tai nėra taip (jūt kožnas, kūr protą tur, kas mielaję dieną ir ant Niamuno krašto tai gal žiūrėti). Tiesa yra, kad daug žmoniū nelabumą, neteišybę, biaurybę, melus, prigawimą ir prisimalonėjimą labai myl, ir ant Niamuno krašto, (kaip kožnas, kūr šawo protą tur, kas mielaję dieną gal peršaliudyti). Ale šis daigtas, kad ir, Dieme gailēt, tikrai tiesa yra, tiktai wiškai nėra gražus. Pajutimas tur darbą su grožybe, ar ta jau randasi, ar mes jės dar tiktai teįskome. Protas tur darbą su pažinimu to, kas yra, su pažinimu tiesos, tegul ta tiesa t'ėsie ir graži, arba tegul t'ėsirodo dar,

musu ne labai toli žweliganczioms akelems, but wiša negraži ęsanti.

Norėjimas nor ką ištaišyti, nor wirtutiniame swėte bile ką pagal šawo wale, pagal šawo pajutimą, arba pagal šawo pažintį, kitaip daryti, ne kaip ifi šiol buwus. Norėjimas wis ar pajutimo, ar pažinimo (proto) tur buti wedamas, nėra jei neko nejaustumbime, o ir neko nepažintumbime geriaus ęsant, ne kaip kas litkas, tai ir neko nenorētumbime kitaip daryti, ne kaip yra. Tai musu norėjimas, masu wale (pagal šenojo išmintingojo žmogaus, Buridano wardu, įktingįjį, ale teisingįjį aprašymą) nei jokį daigtą daugiaus welytinu, kaip kitą, nerazdama. wiškai taip nepajudintina pasilitu, kaip toks ašilas tarp dwiejū kuliū šieno, kūr, wiškai nepažindamas, ar jis tą wiengą, arba tą antrąjį kulį turis pirma šwėsti, nei wiengą nesųėstu, bet badu numirti turėtu! Taip ir žmogaus norėjimas nū pajutimo ir nū pažinimo priraginamas, lyg pakufinamas tur buti, jeib bile ką norėtu arba apšimtu. Tai norėjimo šyla wis ant to guldosi, ką pajutimas arba pažintis jei rodo, kad welytina ęsant.

Norėjimas wišą žmoniū pasielgimą, o ipaczei wišą jų apšiejimą su kits kitais, išpromogja. Ir tame apšiejime, beje ipaczei tame apšiejime, išširodo ta tikroji (dwašifkšioji) kultura, o ir ten wėl trejopai: pasielgime žmoniū prieš kits kitą po wieng, ir pasielgime žmoniū stonu arba draugyscziu prieš kits kitą, o galiausei pasielgime wišu karalyscziu prieš kits kitą.

Kadangi norėjimo weikalai wis parėitis ant bile koks pirma pasidariusio pajutimo arba pažinimo, wienas arba kitas galetu mislyti, kad prie (dwašifkšios) kulturos apmąstymo ant norėjimo kulturos menkiaus tepareinant. Ale toks tik labai durnai klysta. Tiesa, pajutimas ir pažinimas tur pirmiaus nusidūti, ne kaip norėjimas. Ale ir sprogitimas ir žydejimas tur pirmiaus nusidūti, ne kaip wišiu nešimas. Ar kas to dėl šaktyti norėtu, kad wišiu nešimas menkiaus šwarbus ęšas ne kaip sprogitimas bei žydejimas? Norėjimo

kultura yra augščiausiasis waišius wišos kulturos, o tiktai prie jo tegalime numanyti, ar tie kulturos žiedai, kurie pirma musu akis džiaugsmu apėmė, tikros žegnones pilni arba ar tiktai tuksti žiedai, lyg nenaudingi pašweitalai, tebuwe.

Norėjimo kultura yra augščiausiasis waišius wišos kulturos. Wienas žmogus arba wienas žmoniū daugumas, kūr wišūse wirtutinio žemės apawnenimo darbuje taip daug ištaišes butu, kaip nei wienas dar nėra ištaišes; kūr pajutimo apskritume su gražiausijaje poėzija, su wišofeis augščiausiosios grožybės darbais wišką aplint šawę, tartum, peršwietes butu; beje galiausei kūr ir wišūse pažinties ir mokšlo dalytūse už wišus šawo pirmatunus augštai pasitelēs butu: ko butu toks wertas, kas-gi butu jis patš be ano wiengo augščiausiojo waišiaus, be ano tikrojo bandymo akmens, wišos kulturos? Jis nebutu nekās kaip užias waris arba štamqas kankalas — beje ju wiša šawo išminczia ir jės šlowingaisis weikalais, jei tik dar nebutu iššimokines, šawę patį, šawo paties norėjimą, suwaldyti, jis dar butu laukinis, o rasi daug durnesnis už laukinį.

Norėjimo kultura, ana galybė, šawę patį ir šawo prigimtąjį piktėnybę suwaldyti, guldosi ant pažinties, ale ipaczei ant pajutimo. Tiktai ta kultura, kuri nū šaknies, nū širdies, nū pajutimo, pradėda, gal žmogų taip toli, taip augštai nuwėsti, kad jis mokinasi šawę suwaldyti. O tai wienintelei nusidūda kritšczioniškoje kulturoje. Wišos kitos kulturos nenusileidžia taip gilei. Jos nedaboja ant širdies, jos paleidžia širdį šios paczios prigimtamiū stonui, ir pradėda su pažinczia, o, jei toli pareina, pabaigia su wirtutineis darbais, ale nepasitelia ifi tikrojo šawės paties waldymo, kaip kritšczionumas daro. Kritšczionumas giliausei pradėda, o to dėl ir augščiausei pasitelia. Kritšczionumas, kritšczioniškoji wėra, pradėda su Kristaus meile, kuri, kaip apaštalas šawo, „mus priverczia,“ taip kad turime šaktyti: „Aš negaliu kitaip“ o

pabaigia su norėjimu, kad galime, su Dievo malone, sakyti: „Aš nenoriu titaip.“

O taip jau yra ir su krikščioniškajame kultūra. Ir ji pradeda su pajutimu, širdyje: ji pasibaigia norejime. Ji teisybėje nėra kitas nėra, kaip išpildymas viso švento, visų žmogų dalyku su krikščionumo veikalais. Lyg taip jau, kaip nei jokios augštesnios bei tikresnios vėros nėra, kaip krikščioniškoji, lyg taip jau ir nei jokios augštesnios kultūros nėra, nei gal rastiesi. Būvo, yra kitos vėros, kitos kultūros: ale tikrai ta krikščioniškoji nėra, tikrai ta krikščioniškoji kultūra, tarp visų anu pragaištancijų vėru ir kultūra, vis jauna, vis macinga, vis sveika pasiliekti, kadangi ji wiena amžinąjį Dievo tiesą ir teisybę sawyje suglauzdama, nū giliausiu žmogystos butybės šalnium, nū širdies, pradeda, o to dėl ir iki augštesniausio diemiškojo weikalo žmoguje, iki suvaldymo sawes paties, wis iš naujo pasielkia.

Su šitais žodžiais sugrįžtame prie to, ką pradėjo apie wienybę tikrosios kultūros su krikščionumu, ir apie nusigruntavimą wisos kultūros ant meilės, sąlėmės. Definiegina woliškoji kultūra, ar ji sawo krikščioniškajai pradžiai tikrai, ir wisūse dalykūse, ir meileje ir teisybėje prieš wisus, werna pasilikusi; o ipaczei ar ne ir ji į aną paprastąjį paklydimą musų ežeso ipulusi, kad žmonės, pagal pagonų mišlį ir budą, kultūrą wėl tikrai išminties, pažinties ir žinojimo darbūse išrodyti sieško, o anu, tikrai krikščionumo teikrastuju, giliuju jos šalnium širdyje, o nū antrosios pusės, jos augštesniausiu waisiu, norejime ir pasielgime išrodytinuju, tankei užmiršta?

(Dar ne wistas.)

Žmogus iš prapuldytos garbės žmogudys.

Titras nusidawimas. (Pagal wolišką.)

(Priemazga.)

„Dar tebestowėjau šale lawono, dar wis. Pyškinimas keliu botagu bei traškėjimas apkriautu wėjimu, per girę waziū-jancziū, manę išbudino. Wos bertainį myšios į šalį buvo platus wieskelis, kur razbajūs nusidawė. Turėjau ant sawo apšargos mišlyti.

„Nenumanydams toliaus į girę įslinkau. Pakelyje man į mišlį ipulė, kad nužudy-tasis kaip delmoninį zegorių nešioti liu-bejes. Man reikėjo pinigų, rubėzių at-siekti — o tik neturėjau drašos ant tos wietos sugrįžti, kur negywasis gulejo. Sziczion nugandino mišlis apie welnį ir apie wisur butybę Diewo. Wisą sawo drašumą į kruwą susiemiau; apsiimdamas su wisa pekla kariauti, atėjau wėl prie tos wietos. Kadau, ko norėjęs, ir žalioje kolytoje (mašnoje) dar mašumą per do-kerį pinigų. Akurot abėjus išsikšti norė-damas apšistojau ir pradėjau apsimišlyti. Nebuvo nei joks užėjimas gedos, o ir nei baimė, sawo piktadejystę per plešimą pa-diditi — pasitycziojimas, regisi, buvo, kad zegorių wėl šalin mecziau ir pinigų gil pusę tepalaukiau. Norėjau per prieš-

nintą nušautojo laikomas buti, o ne per pleškintą.

„Dabar begau girėn link. Žinojau kad girė keturias myles į šiaurę nusitraukė ir ten su žemės rubėžis susiejo. Iki pietu begau wos atsidwėsdamas. Grei-tumas mano begio mano sąžinės baimę buvo prawares; ale ji sugrįžo baifingėne mano šylai wis daugiaus silpnyn einant. Tufstant baifingu pasirodymu pro šalį eidami man kaip piaužanczius peilus į krutinę mušo. Tarp gyvenimo pilno ne-pasibaigiancziosios smerczio baimės ir gwol-tiško mišjawanimo kuno man dabar bai-fingas sčyrimas buvo paliktas ir turėjau stie-tiesi. Neturėjau tokią širdį per sawes pa-ties nusijudymą iš švento trauktiesi, ir bijojauši likimo eže buti. Suspaustas tarp pažįstamu kancziū šio amžio, ir ne-žinomu išgąsčiu anu amžiu, lygei nega-lėdomas gymas buti ir mirti, praleidau šestąjį abyną sawo begio, pripil-dytą kancziū, apie kurias dar nei wienas gymas žmogus nežino papasakoti.

(Dar ne wistas.)

Perzwalga.

Šis swetur.

Maskolija. Slawišklasis swėtas šwente 18. ir 19. šio m. didžią giminišką šwente: tufstantmetinę atminties šwente Slawu apakšalu Metodijaus ir Kyrillo. Petra-pileje (Peterburtyje), kur wchrausioji šwente buvo laikoma, prie kurios ir cecoriškoji giminė pribuvo, daug deputacijų Rutenu, kaip ir iš Bulgarijos bei Serbijos buvo įstradę. Ir mes Lietuwiniškai ketinę tą šwente šwesti, taip rašė woliški laikraš-čiai. Ar rasi brolei prityrę, kur ta šwente Lietuwoje tapę šwesta?

— Maskolei wisą stangą (pasistengimą) ant to dedą Lenkus į Maskolius pawersti. Žemiausioje žmoniu šuilese Lenu žemėje wistas tapę maskoliskai mokita, o lenkiš-koji kalba tik mokšto dalis tepasiliksenti. Prie musų prigimtosios kalbos wisai ne-mokina, tik kur-ne-kur kokią giesmę arba dalis.

— Maskolei widuryje Azijos jau wėit 100 tufstancziū wyru turės. Inglijonams bus sunku ju jeis imtiesi.

— Maskoliu cecorius gendrolui Ro-marowui po mušos ties Ruktos upe de-pešę prisuntęs istardamas sawo defawonę už kareiwiu drašą, padowanodamas 50 Jurgio kryžiū dėl apdalijimo tarp dra-štausiuju apicėru ir prašydamas telegra-piško atsako, ko dėl prieš paliepiną taip staczei pasielgęs. Dabar waldžia patitrina, kad Komarowui išsiteisinimas wisai pasi-lesęs. Sis už sawo karžygystę Jurgio gar-bės ženkłą gamęs.

— Laikraščiai pradeda pasakoti, kad engliški agentai Lenkūse žmones prieš Maskolius pradėję kurstyti, idant šieje sawo žemėje su koku sumišimu darbo tu-rėdami, negalėtu wisas sawo šylas į Ap-ganishaną siusti.

Skreikija. Sčyrimu judejimas jau sawo šepelius meta. Seredoje tapę Wchne penki didžiausieji rytinei laišklai atimti, dėl to kad jie sčyrimo pasikūmą Wokiecziu Iy-beralu buvo praplatinę.

Belgija. Saimbutis zokaną patwirtijęs, pagal kurį karalius Lewopoldas galėjęs priimti wardą „karalius walnosios Kongo žemės (Aprikoje)“.

Englantas. Jo akrutai su wisais bu-dawojamais akrutais didesnių skaitlių at-siekią, ne kaip dwieju kitu žemiu į kruwą juėmus.

— Engliškoji waldžia trumpame laike sawo kareiwius iš Sudano ir Egipto wi-sai atraukusi žemės apstatymą turkiškiems kareiwiams po englišklais apicėrais paliks. Ji tai daro matydama, kad karas su Ma-skoleis nešwengtinas.

— Princas nū Wales iš Irlanto la-bai negrazią išpaudą paršigawėro. Kad ki-tur jį ir weilingai priėmė, tai tik tacziau daugybėje wietu ir daug nemeilingumu patyrė. Didžiausioji dalis yriškų žmo-niu yra ir pasiliekti nenurambdyti.

— Raštinczoje engliškojo admirali-tėto Diundone wėl dynamytu plyškimas at-sitikes. Iš to, žinoma, didelis bruzdesys patiles. But wienas darbininkas tai pa-dares, kurio wienol nesugawė.

Amerika. Anarkistu gūlyje nesutikimai ponawojo. Mostui Ežitageje triumpawojant New-Yorkyje priegadingas prieš-inkas Dasselmann'o žmogystėje atfirabės. Szisai noris naują darbininkų partiją už-dėti. Ale ir Mostui jau užnėtinėja, kad jis, užot su pinigais Amerikoje rinktais anarkistiskajai rewoliucijon Europoje da-wadhyjes, jus už sawę išleidžias.

Šis Wokietijos.

Belgnas. Maskolei prašą, kad ju kare-inyai baltasias arba austrines jures engliškiems karo akrutams uždraustu. Ale nei Wokietija, nei Szwedija, nei Norwe-gija, nei Denemarkis to nedarys. Bal-tosios jures nėra swėtui uždarytos, o jei šie bandytu uždaryti, tai ir sawo neutra-litėtą laužtu, neprieteliškai prieš Inglio-nus pasitodami. Ale Denemarkiui nebutu per smagu, jei Maskolei bandytu Deltę ir Sundą Inglijonams uždaryti.

— Bau apelerawimas korawonės pro-woje per zokaną tapę priimtas saimbuczio, wis dar abejojama; pretinei Wokieczei la-bai tam priešjyntiesi. Sie tai mišlyja, kad subjia jau nekados negal klysti.

Panska. 22. aprilį prowa po prisai-tintuju judu prieš nužudytoją 14 metu šeno waitino Ezybullos iš Sturczo prasi-dėjo. Apšaltintasis, mėsininkas Behrent'as, pirma bandes piktą dumą ant jhdu kreipti, kurie šiimti tapę, ale po to ir wėit pa-leisti, kaip ju nekaltybė išširodžiūsi. Ta-sai waikeles tapę atrastas į mažus šmo-tus sulapotas ir į grabę įmestas. Sztots-anwaltas buvo prašęs, kad du liudininku, kuriūdu toje promoje buł neteisei siekusiū, į perjieškiojimo kalesimą taptu pasodintu. Ale jo prašymas netapę išpildytas. — Prowa pasibaigė 27. aprilį. Prisaitin-tiejie negalėdami iš wisų liudymu apie Behrent'o kaltybę persiliudyti jį nū tos piktadejystes atkaltindami pradēm paleido.

Šis Lietuwas.

Againė. Lašttingalėlis šimet prie musų labai ankstybas. Jau į panedėlį tą naktį ir išauštant, norint ir timiu balšu, buvo girdimas. Pawasaris labai gražus, tik laukiminkai wisur sfundžiasti, kad per

sausas. Lytaus labai reikia, jamai ištėtie-
je išpustomi sausū vėju. Bus bloga
piutis, jei ne laiku ušlys.

Tilže. [Lietuvišką draugystę Byrutė.
Pabaiga.] M. Januš kalbėjo apie kun-
gaitį Szereitį, Striaudopį ir Szereit-
laukiu kalną*). Ant augsio kalno ties
Kagaine antrąpus Riamuno gyveno ku-
nigaitis Szereitis, pagal turį ir kalną
Szereitlaukiu kalnu tapę pramintas**).
Jo kaimynas kunigaitis Striaudopis
gyveno ant Rambahalnio. Jūdu sando-
roje gyvendamu vienas antrą helpėsi ne-
prieteliams Kryžolams užpūlus. Wieną
kartą tyta naltyje Kryžolai prisilinkę Szereitį
užpūle jo pilį jima, kunigaitį su
wisais kareivais nužudo ir pacią pilį nu-
beginę wisą su žeme sulygina. Szendien
jau nei žymės nebėra, kad čia kitą kartą
stipri pilis stovėjusi, apgintuė Lietuwi-
ninku nu pleškū Kryžolū. Lygus likimas
užpūle ir Striaudopį, kūr sawo pilį ant
Rambahyno turėjo, apgindamas šventiny-
czią senowės Lietuwininku. Daug kartū
nūprosnai bande, wieną sykį Wokieczi jau
buwo pilį beįmą, kaip Striaudopis susi-
mishęs nor sandorą daryti. Kryžolai
žodį laudami jį užmuša. Dukta apie tai
žinę gamusi patawoja starbus, sidabrinę
žagre, alėczias ir t. t., nušola nū šwen-
tojo kalno į Riamuną ir nusęsta, nen-
rėdama kotiam minytui per werginę arba
gėdos apėrą tekti. Daug kareiwū patys
nušijudo. Sziam dwiem pilėm kritus,
Kryžolai walnai po wisą kraštą ponia-
woja pawerzdami jį į tikrą werginiū kaly-
nę. Kalbą pabaigus tampa paslaidytas senowės
Lietuwininku pasikundimas, kūrjai yra 11.
num. N. S. pernyščziū metu patalpintas.
— Kr. Wolska kalbėjo apie kalbos nykimą ir
Lietuwininku skaitliū. Lietuwininku kalba
nykstanti, taip sakoma; ale tikrai apžiurint
taip nėra. Musu kalba priewarta naiki-
nama. Szuilese beweit nēlo Lietuwiškai
nebemofina. Waitams Lietuwiškai tarp
jawės kalbėti kū aštriaušei ir prie pylos
uždrausta. Kokia iškada per tai ne wien
pacziai giminei, bet ir walbziai daroma,
koznas gerai žino ir šiczion nėra reikalo
atfartoti. Kalba ir per tai naikinama,
kad Lietuwininkas prie žalneriu paintas,
kur jo giminyštē tampa žinoma, nepatogeis
žodžeis užgaunamas. Kam nepaįstamas
priežodis „Dummer Litauer,“ kūrj war-
toja ir tošjai, kūr sawo rasi bešimt kartū
paikėnis už Lietuwininką? Ir nameje gali
šitą besirandancziąjē n'apylantą prieš Lie-
tuwininkus ant kozno žingsnio sutikti. Lie-
tuwininku suskaitoma apie tris milijonus,
daugiaus, nekāip musu priešininkai mi-
lyja. Masfoliškioje Lietuwoje ir paczioje
Masfolioje gywena 2 milijonu 650 tū-
stancziū, prusiškioje Lietuwoje 150 tūstanc-
cziū, Ameriškioje 40 tūstancziū, o Englane
ir Prancuzioje 3 tūstancziū, taigi iš wiso
2 milijonu ir beweit 850 tūstancziū. Su-
prantamas wēl dalykas, kas šale Lietu-
wiškios kalbos masfoliškai mola, tai
Masfolius, lentiškai — Venkas, o wokiškai
— Wokietis. Jei taip nebutu roli-
jama, tai musu gimines skaitlius dar šau-
nei padidėtu. — Susiejimas pasibaigē po
septintos adynos wafare.

*) Iš žmonių burnos.
**) Kur bene ir Raminga buvo?!

— Beweit wisi šio krašto wokiškioje
lairaščzei Lietuwiškio apsakymo, per
laiskus šiose dienose ėjusiojo „Ar rojuje
Lietuwiškai kalbėjo?“ netikrąjį wokiškąjį
išwertimą iš „Volksfreund für Litauen“
po užrašū „Ernst oder Scherz? (ar tikra
tiesa ar jūtai?)“ priimdami tarp Lietuwi-
ninku papiktinimą ne wien žodžis „ar tiesa
ar jūtai“ bet ir netikru perstatymu (iš-
gulbyti=beweisen!) padarė. Suntu mums
suprasti, ko dėl jie ydos įieško. Jūt ne-
žinodami, koks tas pranešimas bus, nei
jokios teisybės netur tą wisą kokiū budu
į jūtingumą patraukti. Mes Lietuwininkai
gywename pakajuje ir sandoroje su sawo
kaimynais, o dabar jau jie priežasties ant
ginczu įieško, jei mes apie sawo kalbą
pasirupiname. Ko dėl ir kam tai?

— 20. aprilį po prisaitintuju sudu
Mitelis Jasktas iš Naušėdu ir ukininkas
Jurgis Kairys iš Pajėgiū dėl žinomai ne-
teisei promoje prieš nekūrj Wichert'a
darytos priešegos turėjo atsiliepti. Pri-
saitintieje wienof negalėjo apie ju kaltybę
persiliudyti ir to dėl jūs atkaltino. —

21. aprilį tapē Frydriks Gudatis iš didž.
Giratikliū dėl tycziomis daryto uždegimo
ant 2 metu 6 mėnesiu kalėjimo, 3 metu
garbės prapuldymo ir prileidimo pulicijos
priežiuros prasudytas. — 23. aprilį bu-
telninko dukta Anė Endrikatitē iš Kalwe-
liū dėl sawo be wencziawonyštės gimusiojo
kudiko nužudymo 1879 m. tapē ant 2
metu kalėjimo prasudyta. — 23. aprilį
gromatnešys J. Schumann'as iš Smali-
ninku dėl nuslepimo pinigū gromatos su
12 ml. 50 pf. ant 8 mėnesiu kalėjimo
tapē prasudytas. — Tę paczią dieną dėl
pleškimo dar turėjo atsiliepti darbininku
Kosinskis iš Woptu ir Klimatis iš Ma-
skolijis. Prisaikintieje negalėdami apie
ju kaltybę persiliudyti, kadangi be tu
dwiejū darbininku ir be Jokaicziū, kuriam
pinigai girėje tapē atimti, daugiaus nelas
nebūwęs, jūdu atkaltino. — 24. aprilį
butelninkas Anšas Westphal'as iš Medišk-
kiemia dėl žinomai neteisei darytos prie-
šegos turėjo atsiliepti. Prisaikintieje jį
kaltū iškazdami ant 3 metu baudžiawos
kalėjimo, 4 metu garbės prapuldymo ir
nebegalėjimo, kumet nors liudininku iš-
klaušinėjamas buti.

— 22. aprilį knigu spaudikas Post'as
dėl garbės įiešimo žandaro Ziffer'io iš
Plashtiu ir cėcoriškio pusto korawonės
kamaroje turėjo atsiliepti. Sztošanwal-
tas buwo užmanęs 4 mėnesius kalėjimo, ale
sudžios prie apskystojo, kūrjai be apgny-
jo buwo, nei jokios kaltybės nerazdami jį
atkaltino.

Karaliaugius. Jotubas Bernstein'as,
labai bagotas kupezius, konkursą padaręs
22. aprilį nusihowė, bijodamas, kad ne-
taptu aštrei už bankrutą prasudytas. Jo
sumus jau pirm to buwęs nusihowęs. 4
kupežystės iš tos priežasties bankrutawo.
— Stalininkai (dišerei) pradėje streikiuti.
Ir kiti remestinininkai ant to prisitaisę.

— Pradžioje juniaus mėnesio kara-
liunas ezion parwaziūšęs ant 25-metinės
šwentės jo praminimo per šęšą karaliuno
pulko (regimento).

Wisofia žine.

— Gōrlit'ō šęptu sudas nekūrj 70-
metį žiliū dėl nulaužimo wiršuniū 164

puškitiū ant 3 mėnesiu kalėjimo prasudyjo.
Jis bewaitštinedamas liubėjęs jaunuju
puškitiū uglius nūsilaužęs sutrinti ir sy-
wous ūstyti.

— Wienas Kurkšs nū Koptalniu į
Szilolarcziamą ant turgaus buwo atkileš
karmę pirkti. Zemininkas matydamas jį
šiauro proto ezant wietoje karmės perse-
nusią kalę pardawė. Kopininkas matyda-
mas taip daug papu, džiaugėsi daug pienu
gausęs. Namej „karmę“ parsigabėnęs pri-
siriša ir šieno pameta pasiešti. „Karmė“
šieno nepratufi neėda. Kopininkas taisofė
atimti, ale piktafis gywolis nebūda atimti
taisdamasi kasti. Galiausei kopininkas
perpykęs susunka: „Ta pasuts zemeneku
džiawats! Ne pats ēd, ne citam dob. . .“

Gromatnešzia.

W Tawo atwirąjį rašteliū, siųstą
iš M., gawau. Girdeju, kad taip persekinėja.
Labai dėkingi ezame už pawėdiną senowystės
daigtū musu rinkliawai, kuriās ne ilgai trutus
atsimsime. — Lietuws žentlę pagrązinome. —
Szirdingą pasweiktinimą!

J. S. Anžlaicziui, New-Yorkyje.
Kankraščziū „Tolrašis be wielu“ ir „Gypno-
stopas“ atėjo; pasinaudosiū. Tawo rašto „War-
gai etc.“ nārašą turiū; jį dar nameje budamas
pasirupinau. Mums tikras džiaugsmas matyti,
kaip Amerikos Lietuwininkai pradėda atsigauti
ir atgyti. Ir pas mus jau pradėda šiek tiek
subusti ir sawo kalbos atsimti. Tū musu kai-
mynū lairrašzei nor pradėti iš musu darbu
įkaltū ir darbininkus į piktą paslabą parwesi-
tai biawrus darbas! O prie sandoros tarp
abėju giminiu poniamowusios tai nēlo budu ne-
prisibėda; jie įieško ginczams priefabės, idant
plunkšna kariauti. Nedūt, Dieme, kad pas mus
toks daigtū pašowis įwyttu, koks Latwoje
randamas. . . . — Tę kwizitā, kuriā nū W.
gawai, pertaisęs mums atsiųst

Pa. Gl. Tawo atwirafis raštelis atėjo.
Kas reikalinga, bus pataisyta. „U.“ išsiun-
cziau ir toliaus išsiųsiū. Kitā taip pat paru-
pinšiu.

Kr. B. Tawo gramatėlē atėjo. Matau,
kaip taw suntu su priešininkais gywenti. . .

Turgaus prekia iš Tilžės.

	25. aprilį 1885.	M. S.	M. S.
Kmieczai, 42 1/2 kilogr.	61	—	750
Rugei, 40 kilogr.	480	—	560
Miejei, 35 kilogr.	4	—	520
Amijos, 25 kilogr.	310	—	360
Žirnei	rainiejie, 45 kilogr.	6	—
	baltiejie, 45 kilogr.	6	—
Semenei, 35 kilogr.	—	—	—
Lymotai, 50 kilogr.	10	—	—
Roputės, 45 kilogr.	240	—	—
Swieštas, kilogr.	160	—	—
Riaušei, kapa	225	—	—
Pywas, etkolhyteris (100 lysteriu)	24	—	—
Brangwynas,	etkolhyteris	28	—
	lyteris	—	30
Riaulėna, filogr.	1	—	110
Jautėna, filogr.	80	—	1
Werkėna, filogr.	80	—	—
Amincziana, filogr.	80	—	—
Krūpai prastiejie, filogr.	34	—	—
Amiju krūpai, filogr.	44	—	—
Szjenas, centneris	190	—	230
Szjaubai, kapa po 600 kilogr.	18	—	24

Berliuškis rublio kufas.

100 rubliū:
22. 196,65 ml. 23. 195,90 ml. 24. 200,25 ml.
25. 198,00 ml. 27. 197,35 ml. 28. 196,50 ml.
Szpyrtus 27. aprilį.
42,25 ml.

Apjatyimai.

Ar rojuje lietu- wiškai kalbejo?

Pirmoje sekmėniu šventėje ant penktu žėgoriaus Bruažis lėtorius Tilžėje gėmenas lietuwiškais žėdžėis iš-
gulbys, kad „rojaus“ kalba lietu-
wiška buvusi.

Šleistiני ženkłai kaštųjā pusauksinā jau dabar apsteliutiני prie rėdystės Niamuno Sargo Ragainėje arba prie Bruažio lėtoriaus Tilžėje, kasaros ul-
czioje, bute 18. numerio.

Rorintieji toji ženkłā puštu prisišij-
dinti teatšionczia 6 trecziotus puštmarkeis
ar į rėdystę N. S. ar prie Bruažio.

AUSZRA.

Laikrasztis iszleidžiamas Lietuvos my-
lėtoju,

iszaina kas mėnesį kartā, pavyzdyje knygutės
32 — 48 pusiu. Prusu Lietuvoje, Vokietijoje
ir visose kitose žėmėse kasztūja ant metu 4 mk.
50 pf. su nusiuntimu po jūstele. Rusisz-
koje Lietuvoje ir paczioje Rusijoje kasztūja su
nusiuntimu 4 rublius (8 markius). Atskirus
numeris kasztūja 40 pf. su nusiuntimu. Apsa-
kymai Auszros rėdystėje priimami užmokami
už kožnā pusiau dalytājē eilutē po 20 pf., lai-
kytojai pusē tiek temoka.

Jau sukako per du metu, kada pulkelis
mokintu Lietuviu susidėjo iszleisti laikrasztj.
kursai atkeltu lietuviszkājē kalbā isz sužū-
vimo, kad lietuviszkoje kalboje visokius nau-
dingus mokslus praneš ir tarp Lietuvininku
kulturā platj. — „Auszra“, tasai laikrasztis,
kreipiasi prie kiekvieno nūszirdaus Lietuvi-
ninko, dar neužmirszusio savo tėviszkės pra-
eitinės ir savo tėvu kalbos. Szime laik-
rasztyje kožnas, ir mokjtas ir nemokjtas, ir
bagoczius ir vargužis, atras skaitydamas
szirdies ramumą, jo mislys susijieszkos keliā,
kuriūmi eidamas galės savo paszalpā atneszti
prie attaisymo giminės ir kalbos.

„Daugel metu svėts rokavo,
Musu žėmē kaip pražuvo,
Kaip užmirszo kalbā savo
Ir užmirszo, kūmi buvo.
Bet kā amžiai pagadino,
Laikas yra sutaisyti . . .“

„Auszros“ rėdystē Bitėnūse.

Gromatas, rankraszczius, iszsisraszimus ir pi-
nigus priima:

**Martynas Jankus, Bitėnai per
Lumpėnus (Lompönen
Ost-Preussen).**

Gaspada

Augusto Paarmann'o

Tilžėje, netoli gėlsfeldwaro,
tur 12 keleiwiu stubu ir yra wišu kūmi,
ko sweczias tik pageidautu, arupinta.
Staldu kofia 30 arklju randa; yra ir
wežimams pasiures. Prefios tankiaus
aplankant labai žemos. Darnaujantieji
kalba lietuwiškai. Pasileceroja keleiwiams
reikalui atfirandant.

Škleidžia ir už rėdystę atjako J. Sybertas Ragainėje.

Geriausia perfama wersme
po užstowa tikrumo
dėl

audziamu medzvilniu

kožname numeryje,
suktu ir nesuktu,

audziamu medzvilniu

kroshtu (parwutu) tik tikrūse dažūse,

milams wilnu

šwiespilkei maishytūse dažūse,
widutinei pilku ir tamspilkiu,
wijai czystoje wilnoje,

milams vilnu

dažytu kožnūse dažūse,

maszyniniu siulu,

— baltjtu ir nebaljtū, —

geriauioje ir daugiauie laiscanzioje
wertybėje. Tūje dalyštūse tik wišu
geriausias taworus turiu ir jās
pardūdu ir prefios nepridūdamas
ant pigiauūju prefiu.

Waldemar'as Gassner'is

Tilžėje,
wokiškioje ulyczioje 12.

Lietuwininkai užprašomi ant naujojo
metu bertainio apštelitiūti kas nedėlę
išeinantjji

NIAMUNO SARGA.

Wiši puštai, gromatnešei ir pati lais-
raszczio spaustuwē priima apšteliamimus
už 35 pf., su atnešimu į namus 50 pf.
ant bertainio meto.

Rėdystē „Niamuno Sargo“.

Knygu spaustuwe J. Syberto Ragaineje, ant turgaus 180

prisišiuo Lietuwininkams pagatawyti wišokius spaustuwystės dalykus; spauda
(druka) knygu, knyguoczju, wišokiu apšakymu, pakvietimu k. t. ant
južadetuwiu, ant swodbos, ant krišktyu, šermeniū; wiešiu (wišytės) kortelju,
lietuwiškioje, wokiškioje ir kitose kalbose kū pigiaušei, greicziaušei ir dai-
liaušei atliekama. Uždawimai iš kitur weikiaušei pagatawjami.

Weilei pasitikedamas ju uždawimais nū Lietuwininku galėsęs pasi-
džiaugti pasiražo

ju pagarbe

J. Sybertas.

Kas meilytu Karaliaucziuje isleidžiamajj

„Lietuwiška Polhtiška Laikraštis“

tikrai pažinti gauti, ne taip, kaip jis nū nefurio lietuwiško laiško apšteliamas, tas ie nesibaudo,
jį ant wieno bertainio meto apštelitiūti. Šlaitydamas, pats kožnas persiliudys, kofia neteišybē
jām ana pista pašalba daro. —

Prie kožno pušto apštelitiūjant, kaštāja „Liet. Pol. Laikraštis“ 65 pf. Nū pušto pacziam
jį paršinešant, kaštāja jis tik 50 pf.

Karaliaucziuje, merco mėnesyje 1885.

Rėdystē „Lietuwiško Polht. Laikraščio.“

Kristupas Ribelka.

Statybdina ir spauzdina J. Sybertas Ragainėje.

Cikės Keleiwis,

pirma „Naujašis Keleiwis“,
laikraščiu prefiu raitštūse 1884 2. dal. o num. 7.
išaina Tilžėje kas nedėlę pėtinoczioje. Ššfi-
rašymus ant šio laiško už pretiā

50 pf. ant metu bertainio
Tilžėje Keilenderio knigu spaustuwē, litur
wiši puštai priima.

„Tilžės Keleiwis“ pargabena, neprifaitant
wėros ir mokšlo jurāšu, tai, kas swarbiausia,
iš dienos nušdawimu, faralyštės ir cėcoryštės saimo
sustrobyjimū, žines iš mēsto ir iš provincijos,
prifaitintuju šudo pranėšimus, papasakojimus,
wišokjā žinę, turgaus prefias iš Tilžės, Klai-
pėdos ir Karaliaucziaus, galwiju ir arklju
meturgjus, maktu pardūdamas dienas, ru-
bliaus tursā, gromatnyczjā ir t. t.

Apsakymai,

už torpo škilinę eilę 10 pf., randa per „Tilžės
Keleiwis“ wišioje walscziuose, tur Lietuwi-
ninkai ghwena, didziausjaji praplatiuima.
Perguldymas į lietuwiškajē kalbā nėto netab-
tāja.

Škleistuwē Tilžės Keleiwio,

J. Reylander'is ir sunus.

Wiši wyriausybijšti

raštai (pormularai)

yra gaunami

J. Syberto

spaustuwėje Ragainėje.

Szeimynykszcziams szluzmos knygos
matrozu szluzmos knygos

ir

darbo knygos

yra gaunamos prie

Syberto.